

Asia: VN/14010/2024

Valtioneuvoston asetus sähköisen liikenteen, biokaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuurituesta vuosina 2022-2025 annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Pyydämme lausunnoissa näkemystä erityisesti siihen, miten käytettävissä oleva tukimäärä tulisi jakaa eri hankkeita (kattavan verkon latauskentät, ydinverkon latauskentät sekä vetytankkausasemat) varten, jotta parhaiten saavutettaisiin AFIR-asetuksen tavoitteet ja toisaalta saataisiin vaihtoehtoiset käyttövoimat lisääntymään raskaassa liikenteessä. Vuodelle 2024 on käytettävissä yhteensä 10 miljoonaa euroa.

Suomen Kiertovoima ry KIVO kiittää mahdollisuudesta kommentoida valtioneuvoston esitystä sähköisen liikenteen, biokaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuurituesta vuosina 2022–2025 annetun Valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta. KIVO edustaa kunnallisia jätelaitoksia, jotka vastaavat jätelaissa kuntien vastuulla säädetyn jätehuollon järjestämisestä. Jäsenlaitoksemme toteuttavat asukkaiden jätehuollon kustannustehokkaasti ja vastuullisesti yhteistyössä yksityisten yritysten ja tuottajayhteisöjen kanssa. Edistämme kiertotaloutta turvallisesti ja terveellisesti. Jätelaitokset huolehtivat mm. biojätteen erilliskeräyksestä ja käsittelystä sekä toimittavat kierrätyskelvottoman sekalaisen yhdyskuntajätteen suomalaisiin jätteenpolttolaitoksiin hyödynnettäväksi yhdistetyssä sähkön ja lämmön tuotannossa.

Pidämme jätehuoltotoimialan näkökulmasta valitettavana sitä, että biokaasun tankkausinfran rakentamisen tukea esitetään poistettavaksi. Biokaasu on kotimainen, kustannustehokas ja keskeinen osa bioperäisen orgaanisen jätteen käsittely- ja hyödyntämisen arvoketjua, sekä yksi keino vaikuttaa tehokkaasti päästöjen vähenemiseksi raskaassa liikenteessä. Parhaimmillaan biokaasu luo alustan paikalliselle kiertotaloudelle, mahdollistaen hiilinegatiivisen logistiikan ja edistäen jätteenkäsittelykapasiteetin kehittämistä, biokiertoa, kotimaista yrittäjyyttä ja maataloutta. Olemme huolissamme siitä, että nyt eri ministeriöissä tehtävät toimenpiteet ovat ristiriidassa keskenään paitsi liikennebiokaasun osalta, niin laajemminkin tieliikenteen päästövähennyskeinojen ja energiaomavaraisuuden edistämisen osalta. LVM on talvella ja keväällä valmistellut jakeluinfraohjelmaa yhdessä laajan sidosryhmäjoukon kanssa. Kesäkuussa lausuntokierrokselle tulleessa ohjelmassa tunnistetaan selkeästi tarve ja halu laajentaa biometaanin jakeluinfraa eritoten raskaalle liikenteelle, minkä osalta jakeluinfratuet on tunnistettu yhdeksi tehokkaaksi keinoksi. Nyt kuitenkin esitetään jakeluinfratukien osalta täysin päinvastaista toimenpidettä. Tämän jälkeen

sääntelyä ei voida pitää selkeänä ja helposti ennustettavana, mikä tulee vaikuttamaan negatiivisesti investointihalukkuuteen. Tilanteen selkeyttämiseksi esitämme, että tieliikenteen päästövähennystoimia selkeytetään KAISU:n ja ilmasto- ja energiastrategien päivitysten yhteydessä. Kaikkia vaihtoehtoisia käyttövoimia kannattaa edistää raskaassa liikenteessä, jotta voidaan myötävaikuttaa päästövähennys- ja omavaraisuustavoitteiden saavuttamiseen.

Liikenne- ja viestintäministeriö ei ole selvityksissään huomionnut kuin nykytilan ja tulevaisuuden kaluston käyttövoimat kotimaisen kaluston osalta, mutta jättänyt huomioimatta merkittävän määrän kaasukäyttöistä ulkomaista raskaan liikenteen kalustosta, joka liikkuu Suomessa nyt ja tulevaisuudessa. Näille ajoneuvoille tulee olla Suomessa riittävä jakeluverkosto biokaasun osalta, jotta Suomen elinkeinoelämän viennin ja tuonnin tarvitsema kumipyöräliikenne mahdollistuu ja kustannukset ovat hallittavissa.

Jätehuoltotoimiala on vuosien ajan kehittänyt liikennebiokaasun saatavuutta osana kansallista jakeluinfraa, samalla siirtyen itse käyttämään biokaasulla kulkevaa jäteautokalustoa jätteiden keräämisessä ja kuljettamisessa kiinteistöiltä. Tämä on mahdollistanut suljettua kiertoa toimialalle. Nyt näitä investointeja uhkaa jakeluinfratuen lakkautus, vaikka erityisesti hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen (CCS/CCU) perustuvia hankkeita on toimialalle suunnitteilla. Koska kansallisesti hiilidioksidin varastointi ei ole samalla tavoin mahdollista kuin muissa Euroopan valtioissa, tulisi erilaisille kaasutuotteille olla toimiva jakeluverkosto – ja se on olemassa nykyisessä biokaasuverkostossa, joka voidaan hyvin käyttövoimien muuttuessa päivittää esimerkiksi e-metaanin jakeluun.

Valtioneuvoston tuoreessa selvityksessä “Kiertotalous ja resilienssi: Kiertotalouden potentiaali kansallisen kriisinsietokyvyn vahvistamisessa” todetaan yksiselitteisesti, että teknologioiden laajamittainen ja poikkisektoraalinen käyttöönotto tulee mahdollistaa kiertotaloudessa, jotta voidaan edistää kansallista omavaraisuutta sekä saavuttaa kiertotalouden täysi potentiaali. Asetuksen muuttaminen siten, että biokaasu jätetään pois infrastruktuurituesta, on nähdäksemme ristiriidassa selvityksen tulosten kanssa.

Penttilä Matias
Suomen Kiertovoima ry